

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 16ης Απριλίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Βιομετρικό διαβατήριο — Βιομετρικά δεδομένα — Κανονισμός (ΕΚ) 2252/2004 — Άρθρο 1, παράγραφος 3 — Άρθρο 4, παράγραφος 3 — Χρήση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν για σκοπούς άλλους από την έκδοση διαβατηρίων και ταξιδιωτικών εγγράφων — Κατάρτιση και χρήση βάσεων δεδομένων οι οποίες περιλαμβάνουν βιομετρικά δεδομένα — Νόμιμες εγγυήσεις — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Άρθρα 7 και 8 — Οδηγία 95/46/ΕΚ — Άρθρα 6 και 7 — Δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής — Δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα — Εφαρμογή στα δελτία ταυτότητας»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-446/12 έως C-449/12,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Raad van State (Κάτω Χώρες) με αποφάσεις της 28ης Σεπτεμβρίου 2012, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 3 Οκτωβρίου 2012 (C-446/12), στις 5 Οκτωβρίου 2012 (C-447/12) και στις 8 Οκτωβρίου 2012 (C-448/12 και C-449/12), στο πλαίσιο των δικών

W. P. Willems (C-446/12)

κατά

Burgemeester van Nuth,

και

H. J. Kooistra (C-447/12)

κατά

Burgemeester van Skarsterlân,

και

M. Roest (C-448/12)

κατά

Burgemeester van Amsterdam,

και

L. J. A. van Luijk (C-449/12)

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

κατά

Burgemeester van Den Haag,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, K. Jürimäe, J. Malenovský (εισηγητή),
M. Safjan και A. Prechal, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της
6ης Νοεμβρίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο W. P. Willems, αυτοπροσώπως,
- ο H. J. Kooistra, αυτοπροσώπως,
- οι M. Roest και L. J. A. van Luijk, εκπροσωπούμενες από τον J. Hemelaar, advocaat,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Langer, καθώς και από τις M. Bulterman και E. Στεργίου,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον F.-X. Bréchet,
- η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Klingele,
- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους P. Schonard και R. van de Westelaken,
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους E. Sitbon και I. Gurov, καθώς και από την K. Michoel,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους B. Martenczuk και G. Wils,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση
χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 1, παράγραφος 3, και 4, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2252/2004 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με την καθιέρωση προτύπων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών (ΕΕ L 385, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 444/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009 (ΕΕ L 142, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ L 188, σ. 127, στο εξής: κανονισμός 2252/2004).

- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικων διαφορών μεταξύ των W.P. Willems και H. J. Kooistra, καθώς και των M. Roest και L. J. A. van Luijk, αντιστοίχως, και του Burgemeester van Nuth, του Burgemeester van Skarsterlân, του Burgemeester van Amsterdam και του Burgemeester van Den Haag (στο εξής: δήμαρχοι), σχετικά με την άρνηση των τελευταίων να χορηγήσουν στους προσφεύγοντες στις κύριες δίκες διαβατήριο (υποθέσεις C-446/12, C-448/12 και C-449/12) και δελτίο ταυτότητας (υπόθεση C-447/12), χωρίς να καταγραφούν ταυτοχρόνως τα βιομετρικά τους δεδομένα.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', πρώτη περίοδος, της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31), τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους συμβιβάζεται προς τους σκοπούς αυτούς. Κατά την παράγραφο 1, στοιχείο γ', του ίδιου άρθρου, τα δεδομένα αυτά πρέπει να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία.
- 4 Το άρθρο 7, στοιχεία γ', ε' και στ', της οδηγίας αυτής ορίζει ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να γίνεται μόνον εάν είναι απαραίτητη «για την τήρηση εκ του νόμου υποχρέωσης του υπευθύνου της επεξεργασίας» ή «για την εκπλήρωση έργου δημοσίου συμφέροντος ή εμπίπτοντος στην άσκηση δημοσίας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα», ή «για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα, υπό τον όρο ότι δεν προέχει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα που χρήζουν προστασίας δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 1».
- 5 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158, σ. 77):

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων επί των ταξιδιωτικών εγγράφων που ισχύουν για τους εθνικούς συνοριακούς ελέγχους, όλοι οι πολίτες της Ένωσης οι οποίοι φέρουν ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο καθώς και τα μέλη της οικογενείας τους, που δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους, τα οποία φέρουν ισχύον διαβατήριο, έχουν το δικαίωμα να εγκαταλείπουν το έδαφος κράτους μέλους προκειμένου να μεταβούν σε άλλο κράτος μέλος.»

- 6 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων επί των ταξιδιωτικών εγγράφων που ισχύουν για τους εθνικούς συνοριακούς ελέγχους, τα κράτη μέλη επιτρέπουν την είσοδο στην επικράτειά τους σε κάθε πολίτη της Ένωσης ο οποίος φέρει ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο, καθώς επίσης και στα μέλη της οικογένειας που δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους, εφόσον φέρουν ισχύον διαβατήριο.»

7 Το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 2252/2004 ορίζει τα εξής:

«2. Τα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα περιλαμβάνουν μέσο αποθήκευσης υψηλής ασφαλείας το οποίο περιέχει εικόνα προσώπου. Τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν επίσης την ενσωμάτωση δύο επίπεδων δακτυλικών αποτυπωμάτων υπό μορφή που εξασφαλίζει τη διαλειτουργικότητα. Τα δεδομένα ενσωματώνονται κατά τρόπο ασφαλή και το μέσο αποθήκευσης διαθέτει επαρκή χωρητικότητα και ικανότητα προκειμένου να διασφαλίζεται η ακεραιότητα, η γνησιότητα και η εμπιστευτικότητα των δεδομένων.

[...]

3. Ο παρών κανονισμός ισχύει για τα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών. Δεν αφορά τα έγγραφα ταυτότητας που εκδίδουν τα κράτη μέλη για τους υπηκόους τους ή τα προσωρινά διαβατήρια και ταξιδιωτικά έγγραφα με ισχύ έως και δώδεκα μηνών.»

8 Το άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Τα βιομετρικά στοιχεία συλλέγονται και αποθηκεύονται στο μέσο αποθήκευσης των διαβατηρίων και των ταξιδιωτικών εγγράφων με στόχο την έκδοση τέτοιων εγγράφων. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, τα βιομετρικά χαρακτηριστικά στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εξακρίβωση:

α) της γνησιότητας του διαβατηρίου ή του ταξιδιωτικού εγγράφου·

β) της ταυτότητας του κατόχου μέσω άμεσα διαθέσιμων συγκρίσιμων χαρακτηριστικών στις περιπτώσεις που είναι υποχρεωτική διά νόμου η επίδειξη διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου.»

9 Η αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού 444/2009, με τον οποίο τροποποιήθηκε ο κανονισμός 2252/2004, ορίζει τα εξής:

«Ο κανονισμός [2252/2004] απαιτεί τη συλλογή και αποθήκευση βιομετρικών στοιχείων στο μέσο αποθήκευσης των διαβατηρίων και των ταξιδιωτικών εγγράφων με στόχο την έκδοση τέτοιων εγγράφων. Τούτο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη οιασδήποτε άλλης χρήσης ή αποθήκευσης των δεδομένων αυτών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών. Ο κανονισμός [2252/2004] δεν παρέχει νομική βάση για τη δημιουργία ή διατήρηση βάσεων δεδομένων για την αποθήκευση των δεδομένων αυτών στα κράτη μέλη, θέμα το οποίο υπάγεται αποκλειστικά στην εθνική νομοθεσία.»

Το ολλανδικό δίκαιο

10 Βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, εισαγωγική περίοδος, στοιχείο α, του νόμου περί εκδόσεως ταξιδιωτικών εγγράφων (Rijkswet houdende het stellen van regelen betreffende de verstrekking van reisdocumenten), της 26ης Σεπτεμβρίου 1991 (*Stb.* 1991, αριθ. 498, στο εξής: νόμος περί διαβατηρίων), το εθνικό διαβατήριο αποτελεί ταξιδιωτικό έγγραφο εκδιδόμενο από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών.

11 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, του ίδιου νόμου, το ολλανδικό δελτίο ταυτότητας αποτελεί ταξιδιωτικό έγγραφο σχετικά με το ευρωπαϊκό τμήμα του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, το οποίο ισχύει για τα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη της ευρωπαϊκής συμφωνίας «περί κανονισμού κυκλοφορίας ατόμων μεταξύ χωρών του Συμβουλίου της Ευρώπης», που συνήφθη στο Παρίσι στις 13 Δεκεμβρίου 1957.

- 12 Το άρθρο 3, παράγραφος 3, του ως άνω νόμου, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των υποθέσεων των κύριων δικών, ορίζει ότι το ταξιδιωτικό έγγραφο φέρει φωτογραφία προσώπου, δύο δακτυλικά αποτυπώματα και την υπογραφή του κατόχου. Το άρθρο 3, παράγραφος 8, του ίδιου νόμου ορίζει ότι οι αρμόδιες για την έκδοση αρχές μεριμνούν για την καταγραφή των δεδομένων σχετικά με τα εκδιδόμενα ταξιδιωτικά έγγραφα.
- 13 Το άρθρο 65, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου περί διαβατηρίων, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των υποθέσεων των κύριων δικών, όριζε τα εξής:
- «1. Η εκδίδουσα το ταξιδιωτικό έγγραφο αρχή αποθηκεύει τα ακόλουθα δεδομένα κατά την προβλεπόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 8, δεύτερη περίοδος, καταγραφή:
- a. τα δακτυλικά αποτυπώματα που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 3·
- b. δύο άλλα δακτυλικά αποτυπώματα του αιτούντος την έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου, τα οποία καθορίζονται με υπουργική απόφαση.
2. Τα δεδομένα τα οποία αναφέρονται στην παράγραφο 1 γνωστοποιούνται αποκλειστικώς στις αρχές, τα θεσμικά όργανα και τα πρόσωπα τα οποία είναι επιφορτισμένα με την εφαρμογή του παρόντος νόμου, εφόσον χρειάζονται τέτοιου είδους δεδομένα για την εφαρμογή του.»
- 14 Ο νόμος περί διαβατηρίων περιλαμβάνει επίσης τα άρθρα 4a και 4b, όμως αυτά δεν είχαν τεθεί σε ισχύ κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των υποθέσεων των κύριων δικών, δεδομένου ότι προς τούτο απαιτείτο η έκδοση βασιλικού διατάγματος. Το άρθρο 4a του εν λόγω νόμου προέβλεπε ότι το υπουργείο διατηρεί κεντρικό μητρώο ταξιδιωτικών εγγράφων, στα οποία αποθηκεύονται τα δεδομένα σχετικά με τα ταξιδιωτικά έγγραφα. Αυτό το κεντρικό μητρώο έπρεπε να περιλαμβάνει τα δεδομένα που αναφέρονται στο άρθρο 3 του ως άνω νόμου και δύο δακτυλικά αποτυπώματα του αιτούντος διαφορετικά από αυτά που φέρει το ταξιδιωτικό έγγραφο, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3, του ίδιου νόμου. Το άρθρο 4b του νόμου περί διαβατηρίων όριζε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα δεδομένα που διατηρούνται στο κεντρικό μητρώο των ταξιδιωτικών εγγράφων μπορούσαν να γνωστοποιηθούν σε άλλα θεσμικά όργανα, φορείς ή πρόσωπα, ιδίως προς ταυτοποίηση θυμάτων καταστροφών και δυστυχημάτων, προς εξιχνίαση και δίωξη ποινικών αδικημάτων, καθώς και προς διεξαγωγή έρευνας σχετικά με ενέργειες που συνιστούν απειλή για την κρατική ασφάλεια.
- 15 Τα άρθρα 3, 4a, 4b και 65 του νόμου περί διαβατηρίων τροποποιήθηκαν από 20ής Ιανουαρίου 2014. Βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 9, του νόμου αυτού, το οποίο εισήχθη κατόπιν αυτής της νομοθετικής αλλαγής, τα δακτυλικά αποτυπώματα αποθηκεύονται μόνον για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία αιτήσεως και εκδόσεως του διαβατηρίου, ήτοι έως τη στιγμή που το διαβατήριό εκδίδεται για τον δικαιούχο. Μετά την έκδοση του νέου διαβατηρίου, τα δακτυλικά αποτυπώματα διαγράφονται. Τα άρθρα 4a και 4b του ως άνω νόμου προσαρμόστηκαν ούτως ώστε να μην προβλέπουν πλέον κεντρική αποθήκευση και γνωστοποίηση σε τρίτους των ληφθέντων δακτυλικών αποτυπωμάτων. Το άρθρο 65, παράγραφοι 1 και 2, του ίδιου νόμου καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από το προαναφερθέν άρθρο 3, παράγραφος 9.

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 16 Ο W. P. Willems, καθώς και οι M. Roest και L. J. A. van Luijk υπέβαλαν, έκαστος, αίτηση για έκδοση διαβατηρίου. Οι αντιστοίχως αρμόδιοι δήμαρχοι απέρριψαν τις αιτήσεις αυτές, δεδομένου ότι οι ενδιαφερόμενοι αρνήθηκαν να ληφθούν τα δακτυλικά τους αποτυπώματα. Ο H. J. Kooistra υπέβαλε αίτηση εκδόσεως ολλανδικού δελτίου ταυτότητας, η οποία επίσης απερρίφθη για τον λόγο ότι αρνήθηκε να ληφθούν τα δακτυλικά του αποτυπώματα και φωτογραφία προσώπου.

- 17 Οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις των κύριων δικών αρνήθηκαν να καταγραφούν βιομετρικά τους δεδομένα, για τον λόγο ότι η λήψη και η αποθήκευσή τους θίγουν σοβαρά τη σωματική τους ακεραιότητα και προσβάλλουν το δικαίωμά τους στην προστασία της ιδιωτικής και της οικογενειακής τους ζωής.
- 18 Κατά τους προσφεύγοντες στις υποθέσεις των κύριων δικών, η προσβολή αυτή απορρέει, ιδίως, από την αποθήκευση των εν λόγω δεδομένων σε τρία διαφορετικά υποθέματα. Συγκεκριμένα, τα δεδομένα δεν διατηρούνται μόνον στο αποθηκευτικό υπόθεμα που ενσωματώνεται στο διαβατήριο ή στο ολλανδικό δελτίο ταυτότητας, αλλά επίσης σε αποκεντρωμένη βάση δεδομένων. Επιπροσθέτως, οι κίνδυνοι για την ασφάλεια των ως άνω δεδομένων αυξάνονται, για τον λόγο ότι ο νόμος περί διαβατηρίων προβλέπει ότι οι δημοτικές, αποκεντρωμένες βάσεις δεδομένων θα ενοποιηθούν, τελικώς, σε μία κεντρική βάση δεδομένων.
- 19 Εξάλλου, δεν υπάρχουν διατάξεις που να προσδιορίζουν σαφώς τα πρόσωπα τα οποία θα έχουν πρόσβαση στα βιομετρικά δεδομένα, με αποτέλεσμα οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις των κύριων δικών να χάνουν τον έλεγχό τους.
- 20 Ομοίως, οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις των κύριων δικών υποστηρίζουν ότι οι αρχές θα μπορούσαν, μελλοντικώς, να κάνουν χρήση των βιομετρικών δεδομένων για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους αυτά ελήφθησαν. Ιδίως, η αποθήκευση των δεδομένων αυτών σε βάση δεδομένων θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για δικαστικούς σκοπούς, καθώς και από τις υπηρεσίες πληροφοριών και ασφαλείας. Εντούτοις, από τον κανονισμό 2252/2004 προκύπτει ότι, για την εφαρμογή του, τα βιομετρικά δεδομένα, όπως τα δακτυλικά αποτυπώματα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για την επαλήθευση της αυθεντικότητας του εγγράφου και της ταυτότητας του κατόχου. Τέτοια χρήση θα ήταν, επίσης, αντίθετη προς τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- 21 Δεδομένου ότι οι αντίστοιχες προσφυγές τους κατά των απορριπτικών αποφάσεων των δημάρχων απορρίφθηκαν στον πρώτο βαθμό, οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις των κύριων δικών άσκησαν έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, καταρχάς, εάν, στην υπόθεση C-447/12, το ολλανδικό δελτίο ταυτότητας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2252/2004. Συναφώς, προκύπτει από το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων ότι το δελτίο ταυτότητας αποτελεί επίσης ταξιδιωτικό έγγραφο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπροσθέτως, το δελτίο ταυτότητας καθιστά δυνατόν για τον κάτοχό του να ταξιδέψει και εκτός της Ένωσης, ήτοι σε χώρες υποψήφιες προς ένταξη στην Ένωση. Εξάλλου, δεν αποκλείεται το άρθρο 1, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού να είναι δυνατόν να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η έννοια του «δελτίου ταυτότητας», που περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό προς τη φράση «με ισχύ έως και δώδεκα μηνών», η οποία επίσης περιλαμβάνεται στην ως άνω διάταξη. Εντούτοις, η διάρκεια ισχύος του ολλανδικού δελτίου ταυτότητας είναι πενταετής.
- 23 Εν συνεχεία, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η έκβαση των κύριων δικών συναρτάται προς το εάν είναι βάσιμος ο λόγος που προβάλλουν οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις των δικών αυτών, κατά τον οποίο δεν προκύπτει σαφώς για ποιους σκοπούς θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν μελλοντικώς τα δεδομένα που συλλέγονται προς έκδοση διαβατηρίου ή ταξιδιωτικού εγγράφου.
- 24 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν προκύπτει από τον κανονισμό 2252/2004 ότι πρέπει να διασφαλίζεται από τον νόμο, ήτοι μέσω κανόνα υποχρεωτικού και γενικής ισχύος, ότι τα βιομετρικά δεδομένα τα οποία συλλέγονται βάσει του κανονισμού αυτού δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς άλλους από εκείνους που προβλέπονται σε αυτόν.
- 25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα για τις υποθέσεις C-446/12, C-448/12 και C-449/12 και τρία προδικαστικά ερωτήματα για την υπόθεση C-447/12.

- 26 Τα πρώτα ερωτήματα για τις υποθέσεις C-446/12, C-448/12 και C-449/12, καθώς και το δεύτερο ερώτημα για την υπόθεση C-447/12 αφορούσαν το κύρος του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004. Αντιστοιχούσαν στο προδικαστικό ερώτημα επί του οποίου εκδόθηκε η απόφαση Schwarz (C-291/12, EU:C:2013:670).
- 27 Κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, το αιτούν δικαστήριο απέσυρε τα προδικαστικά ερωτήματα που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη σκέψη.
- 28 Αντιθέτως, το Raad van State διατήρησε το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-447/12, το οποίο έχει ως εξής:

«Έχει το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού [2252/2004] την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται επί των δελτίων ταυτότητας που εκδίδονται από τα κράτη μέλη για τους πολίτες τους, όπως τα ολλανδικά δελτία ταυτότητας, ανεξαρτήτως της διάρκειας ισχύος τους και ανεξαρτήτως της δυνατότητας χρήσεώς τους ως ταξιδιωτικών εγγράφων;»

- 29 Ομοίως, το Raad van State διατήρησε τα δεύτερα κατά σειρά ερωτήματα για τις υποθέσεις C-446/12, C-448/12 και C-449/12, καθώς και το τρίτο ερώτημα για την υπόθεση C-447/12, τα οποία ταυτίζονται και έχουν ως εξής:

«Έχει [το] άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού [2252/2004], [εξεταζόμενο] υπό το πρίσμα των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [(στο εξής: Χάρτης)], του άρθρου 8, παράγραφος 2, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών[, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950,] και του άρθρου 7, εισαγωγική περίοδος και στοιχείο στ', της οδηγίας [95/46], εξεταζομένων σε συνδυασμό προς το άρθρο 6, παράγραφος 1, εισαγωγική περίοδος και στοιχείο β', της οδηγίας αυτής, την έννοια ότι, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού αυτού, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι τα βιομετρικά δεδομένα τα οποία συλλέγονται και αποθηκεύονται βάσει του ως άνω κανονισμού δεν μπορούν να συλλέγονται, να υφίστανται επεξεργασία και να χρησιμοποιούνται για σκοπούς άλλους από την έκδοση του οικείου εγγράφου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-447/12

- 30 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004 έχει την έννοια ότι ο κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στα δελτία ταυτότητας που εκδίδονται από κράτος μέλος για τους πολίτες του, όπως τα ολλανδικά δελτία ταυτότητας, ανεξαρτήτως της διάρκειας της ισχύος τους και ανεξαρτήτως της δυνατότητας χρήσεώς τους για ταξίδια εκτός του κράτους αυτού.
- 31 Κατά το άρθρο του 1, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, ο κανονισμός 2252/2004 δεν εφαρμόζεται στα έγγραφα ταυτότητας που εκδίδουν τα κράτη μέλη για τους υπηκόους τους ή τα προσωρινά διαβατήρια και ταξιδιωτικά έγγραφα με ισχύ έως και δώδεκα μηνών.
- 32 Πρώτον, πρέπει να εξεταστεί εάν το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2252/2004 διαφοροποιείται αναλόγως της διάρκειας ισχύος του δελτίου ταυτότητας.
- 33 Συναφώς, προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού αυτού ότι η εν λόγω διάταξη περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του, αποκλείοντας από αυτό δύο κατηγορίες εγγράφων. Δεδομένου ότι αυτές οι δύο κατηγορίες εγγράφων συνδέονται, στο κείμενο της διατάξεως, μέσω του διαζευκτικού συνδέσμου «ή», πρέπει να εκληφθούν ως διακριτές η μία έναντι της άλλης.

- 34 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το στοιχείο ότι σε αρκετές γλωσσικές αποδόσεις του άρθρου 1, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 2252/2004, και ιδίως στην απόδοση στην αγγλική γλώσσα («temporary passports and travel documents having a validity of 12 months or less»), στη γερμανική γλώσσα («vorläufige Pässe und Reisedokumente mit einer Gültigkeitsdauer von zwölf Monaten oder weniger») και στην ολλανδική γλώσσα («tijdelijke paspoorten en reisdocumenten die een geldigheidsduur van 12 maanden of minder hebben»), οι όροι «προσωρινά» και «με ισχύ έως και δώδεκα μηνών» δεν εφαρμόζονται σε μία από τις κατηγορίες εγγράφων που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, ήτοι τα δελτία ταυτότητας που εκδίδουν τα κράτη μέλη.
- 35 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι οι όροι «προσωρινά» και «με ισχύ έως και δώδεκα μηνών» δεν αναφέρονται στα δελτία ταυτότητας που εκδίδονται από τα κράτη μέλη για τους πολίτες τους.
- 36 Ως εκ τούτου, κατά το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004, τούτο δεν εφαρμόζεται στα δελτία ταυτότητας που εκδίδονται από τα κράτη μέλη για τους πολίτες τους, είτε αυτά είναι προσωρινά είτε όχι, και ανεξαρτήτως της διάρκειας της ισχύος τους.
- 37 Το ανωτέρω συμπέρασμα επιβεβαιώνεται, εξάλλου, από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του κανονισμού 2252/2004. Συγκεκριμένα, προκύπτει ιδίως από το άρθρο 1, παράγραφος 3, του σχεδίου κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προτύπων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα που εκδίδονται από τα κράτη μέλη (έγγραφο αριθ. 11489/04 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2004) ότι ο κανονισμός αυτός ισχύει «για τα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών με ισχύ τουλάχιστον δώδεκα μηνών. Δεν αφορά τα δελτία ταυτότητας που εκδίδουν τα κράτη μέλη για τους πολίτες τους».
- 38 Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί εάν το γεγονός ότι ένα δελτίο ταυτότητας, όπως το ολλανδικό δελτίο ταυτότητας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ταξίδια εντός της Ένωσης και προς ορισμένα τρίτα κράτη είναι ικανό να το περιαγάγει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2252/2004.
- 39 Συναφώς, επισημαίνεται ότι δελτίο ταυτότητας, όπως το ολλανδικό δελτίο ταυτότητας, είναι βεβαίως ικανό να εκπληρώσει τη λειτουργία ταυτοποίησης του κατόχου του έναντι των τρίτων κρατών που έχουν συνάψει διμερείς συμφωνίες με το οικείο κράτος μέλος, καθώς και, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 της οδηγίας 2004/38, για τα ταξίδια που πραγματοποιούνται σε διάφορα κράτη μέλη.
- 40 Εντούτοις, προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 2252/2004, ερμηνευμένου υπό το πρίσμα των συλλογισμών που αναπτύχθηκαν στις σκέψεις 32 έως 37 της παρούσας αποφάσεως, ότι ο νομοθέτης της Ένωσης αποφάσισε ρητώς να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού τα δελτία ταυτότητας τα οποία εκδίδονται από τα κράτη μέλη για τους πολίτες τους.
- 41 Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι δελτίο ταυτότητας, όπως το ολλανδικό δελτίο ταυτότητας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τα ταξίδια εντός της Ένωσης και προς περιορισμένο αριθμό τρίτων κρατών δεν είναι ικανό να το περιαγάγει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2252/2004.
- 42 Κατόπιν των προηγούμενων σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004 έχει την έννοια ότι ο κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στα δελτία ταυτότητας τα οποία εκδίδονται από κράτος μέλος για τους πολίτες του, όπως τα ολλανδικά δελτία ταυτότητας, ανεξαρτήτως τόσο της διάρκειας ισχύος τους όσο και της δυνατότητας χρήσεώς τους για ταξίδια πραγματοποιούμενα εκτός του οικείου κράτους.

Επί των δευτέρων ερωτημάτων στις υποθέσεις C-446/12, C-448/12 και C-449/12, καθώς και επί του τρίτου ερωτήματος στην υπόθεση C-447/12

- 43 Με τα ερωτήματα αυτά, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004, εξεταζόμενο σε συνδυασμό προς τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 95/46, καθώς και προς τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα βιομετρικά δεδομένα που συλλέγονται και αποθηκεύονται σύμφωνα με τον ως άνω κανονισμό δεν θα συλλέγονται, υφίστανται επεξεργασία και χρησιμοποιούνται για σκοπούς άλλους από την έκδοση του διαβατηρίου ή του ταξιδιωτικού εγγράφου.
- 44 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-447/12, είναι αναγκαίο να εξεταστούν μόνον τα σχετικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν αναφορικά με τις υποθέσεις C-446/12, C-448/12 και C-449/12.
- 45 Το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004 απαιτεί, προκειμένου να εκδοθεί διαβατήριο ή ταξιδιωτικό έγγραφο, τη «συλλογή» και «αποθήκευση» βιομετρικών στοιχείων στο σχετικό υπόθεμα των διαβατηρίων και των ταξιδιωτικών εγγράφων. Όσον αφορά τη «χρήση» των δεδομένων αυτών, η ως άνω διάταξη προβλέπει ότι, για τους σκοπούς του ως άνω κανονισμού, αυτά χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για την εξακρίβωση της γνησιότητας του διαβατηρίου ή της ταυτότητας του κατόχου στις περιπτώσεις που είναι υποχρεωτική διά νόμου η επίδειξη του διαβατηρίου ή του ταξιδιωτικού εγγράφου.
- 46 Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει, με την απόφασή του στην υπόθεση Schwarz (C-291/12, EU:C:2013:670), ότι η χρήση και η αποθήκευση των βιομετρικών δεδομένων για τους σκοπούς του άρθρου 4, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού είναι σύμφωνες προς τις απαιτήσεις των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη.
- 47 Όσον αφορά κάθε άλλη χρήση και αποθήκευση των δεδομένων αυτών, προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004, το οποίο αφορά τη χρήση τους μόνο «για τους σκοπούς του [εν λόγω] κανονισμού», εξεταζόμενου υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψεως 5 του κανονισμού 444/2009, με τον οποίον τροποποιήθηκε ο κανονισμός 2252/2004, ότι αυτές δεν διέπονται από τον ως άνω κανονισμό. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη ορίζεται ότι ο κανονισμός 2252/2004 εφαρμόζεται με την επιφύλαξη οιασδήποτε άλλης χρήσεως ή αποθηκεύσεως των δεδομένων αυτών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών και ότι τούτος δεν παρέχει νομική βάση για τη δημιουργία ή διατήρηση βάσεων δεδομένων προς αποθήκευση των δεδομένων αυτών στα κράτη μέλη, θέμα το οποίο εμπίπτει αποκλειστικώς στην αρμοδιότητα των τελευταίων.
- 48 Εκ των ανωτέρω προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο κανονισμός 2252/2004 δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν, μέσω της νομοθεσίας τους, ότι τα βιομετρικά δεδομένα ούτε θα χρησιμοποιηθούν ούτε θα αποθηκευτούν από τα εν λόγω κράτη για σκοπούς άλλους από αυτούς του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση Schwarz, C-291/12, EU:C:2013:670, σκέψη 61).
- 49 Εν συνεχεία, όσον αφορά τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στον Χάρτη πρέπει να γίνονται σεβαστά, όταν εθνική κανονιστική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης. Άλλως, η δυνατότητα εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης συνεπάγεται τη δυνατότητα εφαρμογής των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη (αποφάσεις Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, σκέψεις 20 και 22, καθώς και Texdata Software, C-418/11, EU:C:2013:588, σκέψεις 71 έως 73).

- 50 Δεδομένου ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ο κανονισμός 2252/2004 δεν εφαρμόζεται, παρέλκει η εξακρίβωση του εάν οι αποθηκεύσεις και οι χρήσεις των βιομετρικών δεδομένων για σκοπούς άλλους από αυτούς του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού είναι σύμφωνες προς τα ως άνω άρθρα του Χάρτη.
- 51 Οι προηγούμενες σκέψεις διατυπώνονται υπό την επιφύλαξη ενδεχόμενου ελέγχου, από τα εθνικά δικαστήρια, της συμβατότητας του συνόλου των εθνικών μέτρων σχετικά με τη χρήση και την αποθήκευση των βιομετρικών δεδομένων προς το εθνικό δίκαιο και, ενδεχομένως, τη συμβατότητά του προς την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση Schwarz, C-291/12, EU:C:2013:670, σκέψη 62).
- 52 Τέλος, όσον αφορά τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 95/46, πρέπει να επισημανθεί ότι, με τα προδικαστικά του ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία αποκλειστικώς και μόνον του κανονισμού 2252/2004. Καθόσον προκύπτει από τις προηγούμενες σκέψεις ότι ο κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, παρέλκει η αυτοτελής εξέταση του εάν τα ως άνω άρθρα επηρεάζουν το εθνικό νομικό πλαίσιο σχετικά με την αποθήκευση και τη χρήση των βιομετρικών δεδομένων εκτός του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 2252/2004.
- 53 Κατά συνέπεια, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004 έχει την έννοια ότι δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν, μέσω της νομοθεσίας τους, ότι τα βιομετρικά δεδομένα τα οποία συλλέγονται και αποθηκεύονται σύμφωνα με τον κανονισμό αυτόν δεν θα συλλέγονται, υφίστανται επεξεργασία και χρησιμοποιούνται για σκοπούς άλλους από την έκδοση του διαβατηρίου ή του ταξιδιωτικού εγγράφου, δεδομένου ότι τέτοιο ζήτημα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 54 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους των κύριων δικών τον χαρακτήρα παρεμπόδισης που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό απόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2252/2004 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με την καθιέρωση προτύπων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 444/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, έχει την έννοια ότι ο κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στα δελτία ταυτότητας τα οποία εκδίδονται από κράτος μέλος για τους πολίτες του, όπως τα ολλανδικά δελτία ταυτότητας, ανεξαρτήτως τόσο της διάρκειας ισχύος τους όσο και της δυνατότητας χρήσεώς τους για ταξίδια πραγματοποιούμενα εκτός του οικείου κράτους.
- 2) Το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2252/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 444/2009, έχει την έννοια ότι δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν, μέσω της νομοθεσίας τους, ότι τα βιομετρικά δεδομένα τα οποία συλλέγονται και αποθηκεύονται σύμφωνα με τον κανονισμό αυτόν δεν θα συλλέγονται, υφίστανται επεξεργασία και χρησιμοποιούνται για σκοπούς άλλους από την έκδοση του διαβατηρίου ή του ταξιδιωτικού εγγράφου, δεδομένου ότι τέτοιο ζήτημα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού.

(υπογραφές)